

Brüsszel, 2025. június 25.
(OR. en)

Intézményközi referenciaszám:
2023/0234 (COD)

6978/2/25
REV 2 ADD 1

ENV 145
COMPET 145
SAN 87
MI 136
IND 71
CONSOM 40
ENT 33
FOOD 15
AGRI 94
CODEC 242
PARLNAT

A TANÁCS INDOKOLÁSA

Tárgy: A Tanács álláspontja első olvasatban a hulladékokról szóló 2008/98/EK irányelv módosításáról szóló EURÓPAI PARLAMENTI ÉS TANÁCSI IRÁNYELV elfogadása céljából

- A Tanács indokolása
- A Tanács által 2025. június 23-án elfogadva

I. BEVEZETÉS

1. A Bizottság 2023. július 5-én javaslatot nyújtott be a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek a 2008/98/EK irányelv (a továbbiakban: a hulladékokról szóló keretirányelv) célzott módosítására vonatkozóan, amely a hulladékmegelőzésre és -gazdálkodásra összpontosít két erőforrás-igényes ágazat – a textil- és az élelmiszer-ágazat – esetében. A javaslat, amely egyike az európai zöld megállapodás révén elérendő eredményeknek, a Bizottság kezdeményezéseire – köztük a körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési tervre, „a termelőtől a fogyasztóig” stratégiára, valamint a fenntartható és körforgásos textiliparra vonatkozó uniós stratégiára – épül.
2. Az irányelvtervezet az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 192. cikkén alapul (rendes jogalkotási eljárás).
3. Az Európai Parlament a Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Bizottságot (ENVI) jelölte ki a jogszabályért felelős bizottságnak. Az Európai Parlament 2024. március 13-án elfogadta az első olvasatban kialakított álláspontját.
4. Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2023. október 25-én nyilvánított véleményt a javaslatról.
5. A Bizottság a környezetvédelmi munkacsoport 2023. július 12-i ülésén terjesztette elő a jogalkotási javaslatot és az azt kísérő hatásvizsgálatot. A környezetvédelmi munkacsoport összesen nyolc ülés keretében folytatta a javaslat vizsgálatát. A Tanács (Környezetvédelem) 2024. március 25-én irányadó vitát tartott a célzott módosításról. A Tanács 2024. június 17-én elfogadta általános megközelítését.
6. Ezt követően két alkalommal, 2024. október 22-én és 2025. február 18-án nem hivatalos politikai háromoldalú egyeztetésre került sor, amelynek eredményeként ideiglenes megállapodás jött létre a Tanács és az Európai Parlament között. Az Állandó Képviselők Bizottsága 2025. március 19-én megerősítette a 2025. február 18-i nem hivatalos háromoldalú egyeztetésen ideiglenesen jóváhagyott kompromisszumos szöveget.

7. Az Európai Parlament ENVI bizottsága 2025. március 18-án az említett kompromisszumos szöveg mellett szavazott. Ezt követően az ENVI bizottság elnöke 2025. március 20-i keltezéssel levelet küldött az Állandó Képviselők Bizottsága elnökének, amelyben jelezte, hogy amennyiben a Tanács a korábban jóváhagyott átfogó ideiglenes megállapodás szerinti formában fogadja el első olvasatbeli álláspontját, azt fogja javasolni a plenáris ülésnek, hogy a Parlament – a jogász-nyelvész ellenőrzés függvényében – második olvasatban módosítás nélkül fogadja el a tanácsi álláspontot.

II. CÉL

8. A javasolt célzott módosítás átfogó célja kettős. Először is – a hulladékká vált textilanyagokat illetően – a javaslat arra irányul, hogy a textilhulladék-gazdálkodással összefüggésben és a hulladékhierarchiával összhangban csökkentse a környezeti és éghajlati hatásokat, valamint javítsa a környezet minőségét és a közegészséget. Másodszor pedig – az élelmiszer-hulladékot illetően – a javaslat azt is célozza, hogy mérséklődjenek az élelmiszer-rendszerek által az élelmiszerhulladék-képződéssel összefüggésben kifejtett környezeti és éghajlati hatásai, valamint folytatódjon az élelmiszerhulladék-megelőzés, ezáltal pedig javuljon az élelmiszerbiztonság.

III. A TANÁCS ELSŐ OLVASATBAN ELFOGADOTT ÁLLÁSPONTJÁNAK ELEMZÉSE

9. A Tanács első olvasatban elfogadott álláspontja olyan elemeket tartalmaz, amelyekre vonatkozóan a társjogalkotók megállapodásra jutottak.
10. Az élelmiszer-hulladékot illetően a társjogalkotók a következő fő elemekről jutottak ideiglenes megállapodásra:
- i. Az élelmiszerhulladék-csökkentési célértékek jogilag kötelező erejű eszközt jelentenek az élelmiszer-hulladék 2030-ig történő csökkentése szempontjából. E célértékek szintje mind a) a feldolgozás és az előállítás, mind pedig b) a kiskereskedelem és a fogyasztás tekintetében – az éttermeket, az étkeztetést és a háztartásokat is ideértve – a Bizottság javaslatában meghatározott 10%, illetve 30% marad. Az e célértékek meghatározásához használt referencia-időszak a 2021 és 2023 közötti éves átlag, ami lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy figyelmen kívül hagyják 2020-at, amikor a Covid19-világjárvány számottevő hatást gyakorolt az élelmiszerhulladék-képződésre. Ugyanakkor megengedett a rugalmasság a tekintetben, hogy 2021 előtti évet is figyelembe lehessen venni, ha rendelkezésre állnak reprezentatív adatok, és rendelkezésre áll reprezentatív módszertan. Emellett a turizmus figyelembevétele érdekében korrekciós tényező bevezetésére kerül sor, hogy ily módon – a turizmus által az élelmiszerhulladék-képződésre gyakorolt hatásra tekintettel – a tagállamok segítséget kapjanak az élelmiszerhulladék-csökkentési célértékek elérésében.

- ii. A 2027. december 31-re kitűzött felülvizsgálat értékelni fogja a 2030-ra vonatkozó élelmiszerhulladék-csökkentési célértékeket. A felülvizsgálati rendelkezés értékelést tartalmaz további, konkrétan 2035-re szóló csökkentési célértékek meghatározására, valamint egy olyan korrekciós tényező kidolgozására vonatkozóan is, amely az élelmiszer-termelési szinteknek az e célértékek teljesíthetőségére ható változásaival kapcsolatos. A felülvizsgálat azt is értékelni fogja, hogy az elsődleges termelés milyen szerepet játszik az élelmiszer-hulladék csökkentésében.
11. A hulladékká vált textilanyagokat illetően a társjogalkotók a következő fő elemekről jutottak ideiglenes megállapodásra:
- i. A hatály a mikrovállalkozásokra is kiterjed az egyenlő versenyfeltételek és a fokozott környezeti előnyök biztosítása érdekében. Abból a célból, hogy e szereplőknek elegendő idő álljon a rendelkezésére a felkészülésre, a szöveg a kiterjesztett gyártói felelősségi rendszerek létrejöttétől számítva 12 hónappal elhalasztja az irányelvben a mikrovállalkozásokra vonatkozóan meghatározott kötelezettségek alkalmazhatóságát.
 - ii. A kiterjesztett gyártói felelősségi rendszerek létrehozásának végrehajtási határideje 30 hónap a hatálybalépéstől számítva. Az ideiglenes megállapodás lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy a kiterjesztett gyártói felelősségi rendszerek szerinti díjak modulációja keretében foglalkozzanak az ultra-fast fashionnel („ultragyors-divat”) és a fast fashionnel („gyorsdivat”) kapcsolatos gyakorlatokkal.
 - iii. Az általános felülvizsgálati rendelkezés 2029. december 31-ét határozta meg a felülvizsgálat határidejeként, és magában foglalja mind a hulladékokról szóló keretirányelvet, mind a hulladéklerakókról szóló irányelvet. A hulladékokról szóló keretirányelv felülvizsgálata értékelni fogja a kiterjesztett gyártói felelősségi rendszerek pénzügyi és szervezési felelősségének hatékonyságát, ideértve annak értékelését is, hogy lehetséges-e pénzügyi hozzájárulásra kötelezni az újrahasználatra foglalkozó üzleti szereplőket, lehetséges-e hulladékmegelőzési, -gyűjtési, újrahasználatra való előkészítési és újrafeldolgozási célértékeket megállapítani a hulladékká vált textilanyagok vonatkozásában, továbbá lehetséges-e bevezetni a vegyes települési hulladék előzetes válogatását.

IV. ÖSSZEGZÉS

A Tanács álláspontja a Bizottság javaslatának fő célkitűzésén alapul, és teljes mértékben tükrözi azt a kompromisszumot, amelyet a Tanács és az Európai Parlament a Bizottság támogatásával elért a nem hivatalos tárgyalások során.

A Tanács ezért úgy véli, hogy első olvasatban kialakított álláspontja kiegyensúlyozottan tükrözi a tárgyalások eredményét. Elfogadását követően az irányelv módosítása elő fogja segíteni, hogy csökkenjenek az uniós textil- és élelmiszer-ágazat környezeti és éghajlati hatásai, egyidejűleg pedig hozzá fog járulni ahhoz, hogy a gazdaság körforgásosabbá és fenntarthatóbbá váljon.
